

kiind

Online Magazine

Draagkind

Waarom kinderen
gedragen worden

Lekker Luierloos

Baby op het potje

Het Doula-effect

Ondersteuning bij
de bevalling

Nachtwacht

Reëel over
nachtelijk ouderschap

nummer 1
www.kiind.nl

Weer zo'n openingscolumn

Zullen we beginnen met 'het was een zware bevalling, maar hier is ie dan...'? Het past natuurlijk wel goed bij het onderwerp van deze website. Maar is het niet wat cliché?

Of is het een idee om -gezien de feestdagen- te openen met: 'Ons ei is uitgekomen'? Dat klinkt ook een beetje flauw.

En wat willen we eigenlijk vertellen in de openingscolumn? Wie we zijn, waar de website over gaat of wat we willen bereiken?

Bij artikelen en columns ben je eindeloos aan het schaven en virtueel gummen. Je wilt de lezer boeien, informatie overdragen en inspireren. Maar bij deze openingscolumn doen we dat juist niet. We houden het kort, zodat je snel kunt gaan lezen waar het echt om gaat. "Nachtelijk ouderschap" bijvoorbeeld, dat zegt dat je niet alleen overdag ouder bent. Of de artikelen over draagdoeken, wasbare luiers of het belang van spelen. Pak wat te drinken, wat lekkers en ga er eens goed voor zitten.

Veel leesplezier toegewenst!

De makers van Kiind

Nachtwacht

Reëel over nachtelijk ouderschap

Na de losse opvoedingsstijl van de jaren zeventig ging men het uit angst voor ontsporende kinderen radicaal anders doen. Een autoritaire opvoedstijl raakte daardoor weer helemaal in de mode. Veel mensen zijn nog altijd bang dat hun kinderen verwend raken door de aandacht die je ze geeft en al van heel jonge baby's wordt verwacht dat ze doorslapen. Deze meningen laten vaak weinig ruimte voor informatie over de behoeften van kinderen aan troost, warmte, lichamelijke nabijheid en voeding tijdens de nachtelijke uren.

Doorslapen

Veel mensen beschouwen de nachtelijke behoeften van jonge kinderen als lastig of zelfs als teken van een gedragsprobleem of -stoornis. Ze zien het laten 'doorslapen' van hun kindje als een belangrijk deel van het ouderschap en zijn teleurgesteld in zichzelf of hun kindje als dit niet binnen een paar maanden lukt. Er zijn wel slaapkopjes die op jonge leeftijd de klok rond slapen. Vele kinderen hebben behoefte aan een of meer melkvoe-dingen, troost en nabijheid van de ouders. Als ouder hoef je je dus niet schuldig of bezorgd te voelen als jouw kindje niet doorslaapt. Blijkbaar past het doorslapen niet bij jouw kindje op dit punt in zijn ontwikkeling.

Nachtelijk ouderschap

In het algemeen hebben kinderen lange tijd 's nachts behoefte aan troost, zorg, aandacht, borstvoeding en de nabijheid van anderen. Je bent dus niet alleen overdag, maar ook 's nachts ouder. Mocht je ervan uitgaan dat je kindje op een aparte kamer zal slapen en op jonge leeftijd de hele avond en nacht zal doorslapen zonder jouw aandacht, kan het onverwachts en erg vermoeiend zijn wanneer dit niet opgaat voor jullie kindje. Daarom kan het nuttig zijn om te zoeken naar een vorm van nachtelijk ouderschap dat de behoeften van jezelf en je kind tegemoet komt.

“Je bent dus niet alleen overdag, maar ook 's nachts ouder”

Signalen opvangen

Net als overdag geeft je kind 's nachts ook verschillende signalen af. Door ervoor te zorgen dat je zijn signalen kunt opvangen, kan je vaak voorkomen dat je kindje helemaal overstuur moet raken om te laten weten dat hij je nodig heeft. Om deze signalen op te kunnen vangen kun je jullie kindje gedurende

de eerste maanden het hele etmaal bij je in dezelfde ruimte houden. Ook na de eerste maanden ervaren veel ouders een vorm van samenslapen als minder vermoeiend dan wanneer hun kindje op een aparte kamer slaapt. Maar ook in dit laatste geval kan je er voor zorgen dat je een deel van zijn signalen opvangt. Dit kan door de deuren binnenshuis open te laten en eventueel een goede babyfoon te gebruiken.

Behoeften veranderen

De behoeften van je kind zullen in de loop der weken, maanden en jaren steeds veranderen. Dit geldt ook voor het nachtelijk ouderschap. De eerste maanden of jaren heeft je kindje je mogelijk 's nachts vaak nodig. Vaak kan je aan de behoeften van een jong kindje tegemoet komen zonder je slaapkamer of zelfs bed uit te komen. Dit verandert als je kind ouder wordt. Zo kan een kleuter hulp nodig hebben om 's nachts naar het toilet te gaan of een drukke dag te verwerken. Een tiener wil misschien laat op de avond opgehaald worden van een feestje of 's ochtends vroeg naar een bijbaantje gebracht worden. Naarmate je kind ouder wordt heeft hij of zij je 's nachts waarschijnlijk minder vaak nodig, maar het nachtelijk ouderschap zal je nog steeds moeite en slaap kosten.

Je eigen weg vinden

Bij veel aspecten van het krijgen en opvoeden van kinderen, kan het moeilijk zijn om je eigen weg te vinden in de bos van adviezen van kennissen, familie en professionals. Dit geldt zeker bij beslissingen over hoe en waar je kindje slaapt. Om het nog moeilijker te maken, veranderen de behoeften van je baby en jonge kind vaak in de loop der tijd. Zo kan het voelen alsof je bijna continu zoekt naar een manier om de nachten bij jullie zo prettig mogelijk te laten lopen. In deze zoektocht is het belangrijk om je eigen gevoelens en de behoeften en emoties van je kind serieus te nemen en niet zomaar af te gaan op kant-en-klare oplossingen die niet inspelen op jullie specifieke situatie en emoties. **ii**

Slofjes Beenwarmers Draagjassen
 Draagdoeken Slaapzakjes Rompers

vrolijke, eerlijke babyproducten

www.BabyBio.nl

mmm Massage...

Soms krijgen we spontaan mailtjes binnen met links naar producten of websites. Hierdoor raken we graag geïnspireerd. Deze keer heerlijke massage olieën voor een ontspannende baby-massage. Uiteraard ook prima voor een papa of mama massage!
 Blijf die mailtjes maar sturen: info@kiind.nl

Een zachte en kalmerende multifunctionele olie van Purepotions
 Bij shizo.nl

Calendula-leedere-Dag-Olie en Baby-Buikjesolie.
 Beide van Weleda.nl

Massage bonbons van www.biocosmetica.nl. Met een erg schattig kadozakje!

Zelf maken!

Het klinkt bijna te logisch voor woorden, maar gewone huis-tuin-en-keuken (zonnebloem)olie of andere niet geurende keukenolie is ook prima geschikt om mee te masseren. Voeg er eventueel een druppeltje lavendelolie bij en jullie zijn klaar voor een (baby)massage.

- Andere massagetips:
1. Zorg ervoor dat de ruimte warm genoeg is.
  2. Maak van de baby-massage een onderdeel van het slaapritueel.
  3. Maak bewegingen van boven naar beneden.

de wegwerpluier belast het milieu 2,5 keer zo zwaar als de wasbare luier

Bij katoenen luiers denken veel mensen nog aan stapels was en strijk, poepspoelen en lekkages. Gelukkig is dat verleden tijd; de moderne luier absorbeert super en is handig in het gebruik, bovendien is het uitspoelen van luiers niet meer nodig. Het is dan ook niet verwonderlijk dat het gebruik van de wasbare luier weer populairder wordt en steeds meer ouders zo hun steentje bijdragen aan het milieu.

Het verschoongemak van de moderne luier

De meeste wasbare luiers zijn gevormd zoals een wegwerpluier: een absorberende kern, elastiek rond de beentjes en een sluiting van klittenband (of drukknopjes). Het verschonen van de wasbare luier gaat dan ook op dezelfde manier en net zo vlot als bij een wegwerpluier. Uiteraard is dit ook afhankelijk van welke wasbare luier je gebruikt, er zijn veel verschillende modellen en luiermethodes. Dit maakt dat er voor iedereen wel een methode bestaat die bij hun huishouden past. Sommigen vinden het omdoen van een wasbare luier zelfs handiger; de luier is een beetje groter, zwaarder en steviger waardoor hij beter blijft liggen bij draaikontjes, ook hoeft je niet te letten op het naar buiten krullen van de elastieken randjes zoals bij de wegwerpluier. Luiers die je anders sluit dan met klittenband of drukknopjes, of waarbij een los overbroekje nodig is gaan doorgaans minder snel. Je kunt je afvragen hoe erg dat is. Het verschonen is immers altijd een moment van één-op-één contact tussen verzorger en kind. Dus deze extra privé aandacht kan ook geïnterpreteerd worden als prettig. Het kan dus net zo snel of sneller dan met wegwerp, maar de vraag is of dat zo belangrijk is; van verschonen kun je een gezellig moment maken.

Het wassen

Bij een wasbare luier kun je gebruik maken van inlegvelletjes. Dit zijn 'papiertjes' die vocht doorlaten en ontlasting niet. Hierdoor blijven de billetjes langer droog en komt de ontlasting niet op de luier. Bij het verschonen van een poepluier kun je de ontlasting dus direct weggoien. Afhankelijk van het soort inlegvel kun je het zelfs in het toilet werpen. Hierdoor is het uitspoelen van een luier niet nodig. Bij een

plasluier kun je het velletje hergebruiken door het gewoon mee te wassen. Vaak wordt hier een wasnetje voor gebruikt om zeker te zijn dat het doekje niet scheurt en binnenin de machine terecht komt.

De luier vouw je met de vieze kant naar binnen dubbel en bewaar je in een luiерemmer zonder water. Dit spaart veel water uit en bovendien hoeft je niet met je handen het bevulde water in, je pakt simpelweg het schone deel van de luier vast om zo in de wasmachine te stoppen. De luiers kunnen samen met handdoeken, theedoeken, ondergoed en dergelijke in één was. Wassen op 40°C is afdoende en spaart veel energie uit ten opzichte van 60°C. De luiers kunnen vervolgens in de droger. Het kan, maar aan te raden is het niet. De droger is een behoorlijk energieverwendend hulpmiddel, wat het rendement aan milieuvriendelijkheid van de luier vermindert. Bovendien slijt wasgoed, dus ook luiers, veel sneller in de droger. Alles wat je steeds uit de filter van de droger haalt, was eerst onderdeel van je was. Je kunt je voorstellen wat dat met de kwaliteit van je wasgoed in het algemeen en met het absorptievermogen van de luier doet. Aan de lucht drogen is dus aan te raden.

Het vouwen is bij vele varianten van katoenen luiers volledig overbodig. Hij kan voor de echt gemakzuchtige mens desgewenst regelrecht van de lijn in een mand gestopt worden om er pas uit te halen wanneer nodig.

Vanuit baby's standpunt bekeken

Of het nou om wegwerp gaat of om wasbare luiers: luiers blijven hulpmiddelen die niet van nature aan de billen van een baby zitten en brengen beide daarom een vorm van 'oncomfort' met zich mee. Bij beide zal er echter ook snel gewenning optreden. Een luier voorkomt dat de baby de omgeving en zichzelf bevuilt, dit gebeurt bij beide methodes op een andere manier. Daardoor zijn beide op een andere wijze beter én minder goed. Een wegwerp-luier neemt het vocht op door middel van een reactie dat vocht omzet in gel. Het voordeel is dat de billen (tot op zekere hoogte) droog blijven, maar de huid kan gevoelig zijn voor bestanddelen van de wegwerpluier (bijvoorbeeld sodium polyacrylate: de 'gel' en dioxine: bijproduct bij het bleken van het papier), vaak

Goed Geluierd

wordt dit 'opgelost' met een zalfje, maar dat pakt het echte probleem niet aan. De wasbare luier absorbeert het vocht alleen. Bij een bepaalde hoeveelheid aan vocht zullen de billen van de baby dus vochtig zijn, meer verschoningen voorkomt dit uiteraard. De ene baby zal dan ook uitslag krijgen van wegwerp, de ander kan juist niet tegen nattigheid. Maar dit belicht alleen het aspect comfort voor de baby. Een ander voordeel voor de baby, dat vaak over het hoofd gezien wordt, is de milieuvriendelijkheid. Immers, wanneer men nu bewuster bezig is met het milieu en er dus spaarzaam mee om gaat, dan hebben toekomstige generaties daar profijt van.

Voor het milieu en de portemonnee

Vanwege het extra wassen worden de voordelen voor milieu en portemonnee soms in twijfel gebracht. Recent en zeer uitgebreid onderzoek van voorlichtingsorganisatie Milieu Centraal, heeft echter uitgewezen dat de wegwerpluier het milieu 2,5 keer zo zwaar belast als de wasbare luier. Indien de luiers in de droger gaan is dat nog altijd 1,5 keer zo zwaar. Bovendien gaan wasbare luiers doorgaans van kind naar kind.

Hoe de voordelen uitvallen voor de portemonnee, is heel erg afhankelijk van welke wegwerpluiers en welke wasbare luiers. Wanneer je nieuwe wasbare luiers vergelijkt met wegwerpluiers uit een vergelijkbare prijsklasse, dan is de besparing (inclusief waskosten) van wasbaar op wegwerp al snel meer dan 100 euro bij gebruik van 1 kind. Wanneer de luiers gebruikt worden voor meer kinderen dan wordt de besparing alleen maar groter. Bij wegwerpluiers kan er eigenlijk amper bespaard worden, op het in de gaten houden van aanbiedingen na. Bij wasbaar kan er op veel vlakken bespaard worden: aanschaf van tweedehandsluiers (of gratis krijgen als je mazzel hebt), vouwluiers gebruiken in plaats van voorgevormd of zelf luiers maken. Zo kan de besparing ten opzichte van wegwerp al snel 400 euro worden of meer. Ook hierbij geldt dat dit bedrag alleen maar hoger wordt wanneer je de luiers bij meer kindjes gebruikt.

Wanneer je meer wilt weten over de prijsberekeningen, dan kun je daar om vragen op het forum. **ii**

Vereniging van Draagdoekconsulenten

Wil je je baby dragen?

De Vereniging van Draagdoekconsulenten helpt mensen die hun kindje willen dragen. Net als fietsen, koken of kaartlezen is een draagdoek knopen niet moeilijk, als je eenmaal weet hoe het moet.

We kunnen je vragen over dragen, draagdoeken en andere draagsystemen beantwoorden of je doorverwijzen naar één van onze consulenten. Zij kunnen je vakkundig begeleiden bij het gebruik van een doek of een ander draagsysteem. Of je nou je pasgeboren baby wil leren dragen of al wat meer ervaring hebt en je knooptechniek wil verbeteren.

Op onze site kan je gemakkelijk een draagdoekconsulent bij jou in de buurt zoeken. En natuurlijk leggen we je ook alvast wat uit over het hoe en waarom van dragen.

www.draagdoekconsulenten.nl

Shake it

Een gezonde mix

Boodschappenlijst voor vier personen:

400 gram fruit
400 ml biologische yoghurt
Eventueel paar blaadjes munt

Verder nodig:

Blender
Mesje
Snijplank
Mooie glazen
Eventueel brede rietjes

Het belangrijkste ingrediënt is vers fruit van het seizoen, zoals dat in de lente bijvoorbeeld frambozen, kiwi's en rabarber is. Appel is het hele jaar voorradig. Producten als banaan, mango, sinaasappels en kiwi worden geïmporteerd. Dit is wel milieubelastend.

Er valt eindeloos te variëren:

Je kunt een rodevruchtenshake maken, met aardbei, frambozen, kersen en rode bessen, maar ook een appel, rabarbershake kan erg lekker zijn. Let er bij rabarber wel op dat je het moet koken.

Reken per persoon op zo'n 100 ml yoghurt en 100 gram fruit. Doe alle ingrediënten bij elkaar in de blender en mixen maar!

De presentatie is het halve werk: het is leuk om het in een wijnglas te schenken en het geheel af te maken met een breed rietje en een blaadje munt.

Schenk de shake meteen uit en drink het zo snel mogelijk op, dan is hij op z'n lekkerst!

MisterMirko.be

**Handgemaakte baby-,
peuter-, en kleuterspulletjes**

**Stijlvolle draagdoeken, handige luiers,
gekke kleertjes, leuke slaapzakken,
gepersonaliseerde dekentjes,...**

**www.mistermirko.be
info@mistermirko.be**

Brabbelen

Ieder mens communiceert vanaf zijn geboorte. De manier waarop dat gebeurt, verschilt nogal. Er zijn heel erg veel manieren om te communiceren, niet alleen met woorden, maar ook met gebaren, geluiden en mimiek. Dit artikel gaat over de vroege taalontwikkeling van kinderen - van brabbelen tot de eerste woordjes.

Geboortekreet

Voordat kinderen woorden gebruiken, gaan ze eerst door de zogenaamde prelinguale periode. Deze bestaat uit vier fasen. In de eerste fase, die duurt vanaf de geboorte tot zes weken, kan een baby eigenlijk alleen huilen en schreien. Het begint al met de geboortekreet, waarmee bewezen is dat de adem- en stemfunctie in orde zijn. Deze twee functies vormen belangrijke voorwaarden voor spraak. Vanaf de geboorte kan een kind al stemmen onderscheiden: een baby heeft een voorkeur voor stemmen boven andere geluiden. En in het bijzonder luistert het kind graag naar de stem van zijn moeder - die kan hij onderscheiden van andere. Het gehoor van een kind werkt al voor de geboorte: vanaf de zestiende week van de zwangerschap kan een baby iets horen. Eerst hoort hij alleen geluiden in de baarmoeder, later hoort hij steeds meer - ook geluiden van buiten de baarmoeder.

Glimlachen

De tweede fase duurt van zes weken tot vier maanden. In deze fase begint de wederzijdse communicatie: het kind leert glimlachen. Daarmee ontlokt hij communicatie van zijn omgeving, in de vorm van oogcontact, mimiek, gebaren, aanraking, reuk en smaak. Als een baby lacht, reageert de omgeving: het begin van wederzijdse communicatie. Baby's kunnen meer dan lachen: ze beginnen in deze fase ook rustige geluiden te maken door de mond. Dit klinkt als een ontspannen 'eieeh' of 'aaaah'. De articulatie-organen worden in deze fase al getraind door de zuigbewegingen die het kind maakt. Ook leert het kind van het luisteren naar de spraak om hem heen: een baby luistert al heel selectief, hij hoort het liefst spraak.

Beurtnamen

De derde fase (vier tot zeven maanden) is voor ouders een herkenbare: het is de periode waarin een baby uitprobeert hoe hard hij kan gillen. Hij probeert zijn articulatie-organen uit door lange geluiden te maken, of hele luide, of door te variëren in toonhoogte. Het hoge gegil is vooral iets wat opvalt in de ontwikkeling. Ook maakt de baby meer verschillende soorten ontspannen geluidjes, in combinatie met vegetatieve geluiden als hikken, slikken, boeren, kwijlen. In deze fase begint ook het vocaal spel, waarin kinderen geluiden maken voor zichzelf en daar naar luisteren. Dat doen ze als ze alleen zijn, maar ook als er anderen in de buurt zijn. Volwassenen reageren hierop, waardoor de 'protoconversatie' ontstaat. In de protoconversatie maken baby en volwassene om de beurt geluiden, terwijl ze elkaar aankijken en aanraken. Beurtnamen is in communicatie een heel belangrijke functie - denk maar aan ieder gesprek dat je voert. De basis daarvan is ook 'om de beurt praten'. Als je niet goed bent in beurtname, zal het erg moeilijk zijn een normaal gesprek te voeren. Ofwel je kunt niet inschatten wanneer jouw beurt is, en krijgt dus niet de kans om iets te zeggen, ofwel je praat terwijl iemand anders eigenlijk aan de beurt is om iets te zeggen.

Dat een baby die beurtnamen kan toepassen, komt ook door een luisterfunctie die hij in deze tijd verwerft: ze letten op pauzes die een zin afsluiten, dus ze leren het einde van een zin herkennen. Dan wordt het ook gemakkelijk om te herkennen wanneer er een moment is waarop jij iets zou kunnen zeggen: als iemand anders stopt met praten. Blijkbaar is het niet nodig om te weten wat iemand inhoudelijk zegt, want zoveel begrijpen kinderen van zeven maanden natuurlijk niet.

Ook leren kinderen in deze periode klanken onderscheiden: ze reageren als na herhaling van een bepaalde klank, een andere klank wordt aangeboden. Waar kinderen eerst alleen voorkeur hadden voor spraak boven andere geluiden, kunnen ze nu ook voorkeur gaan ontwikkelen voor hun moedertaal boven een andere taal.

Brabbelen

Het echte 'brabbelen' komt in de vierde fase (van ongeveer zeven tot ongeveer veertien maanden): dan maken kinderen herhaalde articulatiebewegingen. Dat kan steeds dezelfde beweging zijn (mamamamam), of verschillende bewegingen (wawadada). De laatste lijken al een beetje op lettergrepen. Voor deze brabbels selecteert een kind meer en meer klanken uit zijn moedertaal. Eerst komen allerlei exotische klanken voorbij, maar naarmate het kind ouder wordt, gaan de groepjes klanken steeds meer op echte lettergrepen lijken.

Een kind van deze leeftijd begrijpt al korte zinnen en vragen, zoals 'Waar is de poes?'. Het begrip berust nog wel vooral op de melodie in een zin, en de context verschaft veel informatie over wat er gezegd of gevraagd wordt.

Echte woorden

Na de prelinguale fase komt de vroeglinguale fase. In deze fase gaan kinderen 'echte' woorden gebruiken, die ze vervolgens uitbouwen tot zinnen. Eerst is er de eenwoordfase (ongeveer van een tot anderhalf jaar). Deze begint met klankgroepjes die een afspiegeling zijn van volwassen woorden, voortkomend uit de gevarieerde brabbels.

De allereerste woorden zijn eigenlijk vaste klankgroepjes die standaard in een bepaalde context worden gebruikt. Bijvoorbeeld een kind dat altijd 'bah' zegt als het verschoond wordt. Of 'am' als het iets eet. Dit noemen we 'protowoorden'. Deze woorden symboliseren dus niet echt iets, ze zijn gewoon onderdeel van de handeling. Kinderen kunnen op deze leeftijd ook nog niet verwijzen naar iets, bijvoorbeeld naar papa die in de andere kamer is. Maar het kan wel zijn dat ze 'papa' zeggen als onderdeel van het vaste schema 'papa begroeten'. Vaak zijn deze woordjes onomatopeeën, woorden die een klank weergeven (bah, oh!).

De meeste kinderen gebruiken rond veertien maanden hun eerste 'echte' woord, hoewel de scheidslijn tussen protowoorden en echte woorden onduidelijk is. De eerste woorden verwijzen meestal naar personen, dieren en handelingen uit het dagelijks leven. Soms lijkt het kind twee woorden achter elkaar te zeggen, maar in deze fase is dat een vaste formulering die alleen in die vorm wordt gebruikt:

'hoefnie', bijvoorbeeld. Ook het gebruik van eerste woorden is nog erg gebonden aan vaste handelingsschema's in het dagelijks leven. Later worden woorden ook gebruikt om dingen te benoemen, aan te wijzen, te vragen of te becommentariëren. Kinderen gaan door een fase waarin ze proberen te ontdekken wat een woord precies betekent. Zo was er een meisje dat voor het aquarium zat en vragend naar haar moeder opkeek toen er een vis voorbij kwam zwemmen: "Tis?" "Ja", zei haar moeder, "dat is een vis". Toen er weer een vis voorbij kwam, herhaalde dit zich. Tot 26 keer toe vroeg het meisje bevestiging of het dier dat achter het glas voor haar langs zwom, een vis was. Toen was ze tevreden.

Bij deze fase hoort ook de 'overgeneralisatie': kinderen kennen soms nog niet de precieze afbakening van de betekenis van een woord, waardoor ze het woord te vaak (alle dieren met vier poten worden 'hond' genoemd) of te weinig (alleen de eigen hond wordt 'hond' genoemd) gebruiken. Door de interactie met volwassenen worden de betekenissen van woorden steeds beter in kaart gebracht door kinderen.

Blijkbaar is het niet nodig om te weten wat iemand inhoudelijk zegt

Combineren tot zinnen

Aan het eind van de eenwoordfase kunnen kinderen verschillende dingen doen met woorden:

- een eigenschap koppelen aan een voorwerp (thee is heet)
  - verwijzen naar een afwezig iets of persoon (papa zeggen, wijzend naar de jas van papa)
  - iets ontkennen door een woord te zeggen en daarbij nee te schudden ('ekke' - niet lekker)
- Dit laatste wordt een holofrase genoemd, en dat wil zeggen dat het kind al heel snel woorden gaat combineren tot zinnen. Als je het zo bekijkt, is het ongelooflijk wat kinderen allemaal in korte tijd leren van de taal. En dat naast al het andere dat ze zich eigen maken!

es
es
Da

Win!

Op Kiind.nl is beschrijving geplaatst om zelf een Mei-Tai te maken. Wij maakten er ook een.... En die geven we weg!

Wil jij hem winnen?
Kijk dan snel op:
www.kiind.nl/blog/0/

Dit en nóg meer staat deze maand op
www.kiind.nl

Hoofd- en eindredactie
Sandii Zachte

Redactie
Kim van Leeuwen
Jannie Spruit
Sandii Zachte

Vormgeving
Jannie Spruit
(Zaaienenooqsten.com)

Fotografie
Jannie Spruit
Sandii Zachte

Overige medewerkers
Rebecca Holman
Esther Dekker

Adverteren op kiind.nl of in de PDF van volgende maand?
Mail naar info@kiind.nl